

אֲשֶׁר יָשָׁב בְּהֵן לוֹט, וְכִי בְּכֹלֶם יָשָׁב לוֹט? אֵלָּא בְּגִלְלוּ הָיוּ מִיִּשְׁבִּים וְלֹא חֲרָבוּ. וְאִם תֹּאמַר בְּזִכּוֹתוֹ - לֹא! אֵלָּא בְּזִכּוֹת אַבְרָהָם. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בֵּא רְאֵה שְׁשֵׁמוֹשׁ שְׂאֲדָם עוֹשֶׂה לְצַדִּיק, אוֹתוֹ שְׁמוֹשׁ מִגֵּן עָלָיו בְּעוֹלָם, וְלֹא עוֹד, אֵלָּא שְׂאֲף עַל גַּב שְׁהוּא רָשָׁע, לוֹמֵד מִדְּרָכָיו וְעוֹשֶׂה אוֹתָם.

בֵּא רְאֵה, שְׁהָרִי מִשּׁוֹם שֶׁהִתְחַבֵּר לוֹט עִם אַבְרָהָם - אָף עַל גַּב שְׂלֵא לְמַד כָּל מַעֲשָׂיו, לְמַד לַעֲשׂוֹת חֶסֶד עִם הַבְּרִיּוֹת כְּמוֹ שְׁהָיָה עוֹשֶׂה אַבְרָהָם, וְזֶהוּ שְׁהָיָה מִיִּשְׁבִּים אֶת כָּל אוֹתָן הַעֲרִים כָּל אוֹתוֹ זְמַן שְׁהָיוּ מִיִּשְׁבִּים אַחַר שְׁנַכְנַס לוֹט בִּינְיָהֶם. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בֵּא רְאֵה שְׁשִׁכְנָה לֹא זָזָה מֵאַבְרָהָם בְּאוֹתָהּ שְׁעָה שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אָמַר לוֹ [בְּאוֹתוֹ זְמַן שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עָמַן]. אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר, וְהָרִי שְׁכִינָה הֵיטָה מְדַבְּרַת עִמּוֹ, שְׁהָרִי [בְּדַרְגָּה] זוֹ הַתְּגַלָּה אֵלָיו הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁכִינָתוֹב (שְׁמוֹת ו) וְאָרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב בְּאֵל שְׁדִי. אָמַר לוֹ, כִּף זֶה וְדָאִי.

וְכֵּן וְרָאָה מַה כְּתוּב, וַיֹּאמֶר ה' זַעֲקַת סָדָם וְעַמְרָה כִּי רָבָה. בְּהִתְחַלְתָּ וְה' אָמַר, וּלְבַסּוֹף וַיֹּאמֶר ה' זַעֲקַת סָדָם וְעַמְרָה וְגו'. זוֹהִי הַדְּרָגָה הַעֲלִיּוֹנָה שֶׁהִתְגַּלְתָּה לוֹ עַל הַדְּרָגָה הַתַּחְתּוֹנָה.

מִדְּרַשׁ הַנַּעֲלָם

וְה' אָמַר הַמְּכַסֶּה אֲנִי מֵאַבְרָהָם וְגו'. מַה כְּתוּב לְמַעְלָה? וַיִּקְמוּ מִשָּׁם הָאֲנָשִׁים וַיִּשְׁקִפוּ עַל פְּנֵי סָדָם, לַעֲשׂוֹת דֵּין בְּרָשָׁעִים. מַה כְּתוּב אַחֲרָיו? הַמְּכַסֶּה אֲנִי מֵאַבְרָהָם. אָמַר רַב חֲסֵדָא, אֵין הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה דֵּין

אֲשֶׁר יָשָׁב בְּהֵן לוֹט. וְכִי בְּכֹלֶהוּ הָיָה יָתִיב לוֹט, אֵלָּא בְּגִינְיָה הָיוּ יָתִיבֵי דְלֹא אֶתְחַרְבוּ. וְאִי תִימָא בְּזִכּוֹתֶיהָ, לֹא. אֵלָּא בְּזִכּוֹתֶיהָ דְאַבְרָהָם. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן תָּא חֲזִי, דְשְׁמוֹשָׁא דְעַבִּיד בְּרַ נֶשׁ לְזַפְאָה, הֵהוּא שְׁמוֹשָׁא אֲגִין עָלֶיהָ בְּעַלְמָא. וְלֹא עוֹד אֵלָּא דְאָף עַל גַּב דְאִיהוּ חֲזִיבָא, אוֹלִיף מֵאַרְחוּי וְעַבִּיד לוֹן.

תָּא חֲזִי דְהָא בְּגִין דְאַתְחַבֵּר לוֹט בְּהֵרִיָּה דְאַבְרָהָם אָף עַל גַּב דְלֹא אוֹלִיף כָּל עוֹבְדוֹי, אוֹלִיף לְמַעַבְד טִיבו עִם פְּרִיין כְּמָה דְהָיָה עַבִּיד אַבְרָהָם, וְדָא הוּא דְאוֹתִיב לְכָל אַנּוּן קַרְתֵּי כָּל הֵהוּא זְמַנָּא דִּיתְבוּ בְּתַר דְעָאֵל לוֹט בִּינְיָהוּ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן תָּא חֲזִי, דְשְׁכִינָתָא לֹא אַעֲדִי מַנְיָה דְאַבְרָהָם בְּהֵיָא שְׁעֵתָא דְקִדְשָׁא בְּרִיף הוּא אָמַר לִיָּה (בְּהֵיָא זְמַנָּא דְקִדְשָׁא בְּרִיף הוּא עֲמִיָּה), אָמַר לִיָּה רַבִּי אֶלְעָזָר וְהָא שְׁכִינָתָא הָיָה מְלִיל עַמְיָה דְהָא (בְּדַרְגָּא) דָּא אֶתְגַּלִּי עָלֶיהָ קִדְשָׁא בְּרִיף הוּא דְכְּתִיב, (שְׁמוֹת ו) וְאָרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב בְּאֵל שְׁדִי. אָמַר לִיָּה הֵכִי הוּא וְדָאִי.

וְתָא חֲזִי מַה כְּתִיב וַיֹּאמֶר יי זַעֲקַת סָדָם וְעַמְרָה כִּי רָבָה. בְּקִדְמִיתָא וַיִּי אָמַר. וּלְבַסּוֹף וַיֹּאמֶר יי זַעֲקַת סָדָם וְעַמְרָה וְגו'. דָּא אִיהוּ דְרָגָא עַלְאָה דְאַתְגַּלִּי לִיָּה עַל דְרָגָא תַּתְאָה. (דף קד ע"ב).

מִדְּרַשׁ הַנַּעֲלָם

וַיֹּאמֶר הַמְּכַסֶּה אֲנִי מֵאַבְרָהָם וְגו'. מַה כְּתִיב לְמַעְלָה וַיִּקְמוּ מִשָּׁם הָאֲנָשִׁים וַיִּשְׁקִפוּ עַל פְּנֵי סָדָם לַעֲשׂוֹת דֵּין בְּרָשָׁעִים. מַה כְּתִיב אַחֲרָיו הַמְּכַסֶּה אֲנִי מֵאַבְרָהָם. אָמַר רַב חֲסֵדָא אֵין הִקְדוּשׁ